

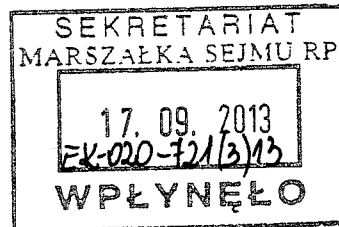

**STOWARZYSZENIE ARCHITEKTÓW POLSKICH
ZARZĄD GŁÓWNY**
ul. Foksal 2, 00-950 Warszawa, tel. +48 22/827-87-12, fax: +48 22/827-87-13, e-mail: sarp@sarp.org.pl

Warszawa, dnia 16.09.2013 r.

**Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu RP**

Kancelaria Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

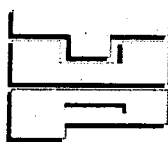
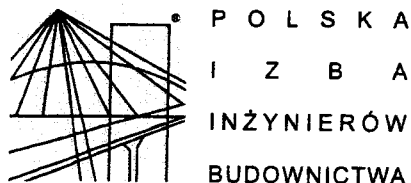

Szanowna Pani Marszałek,

W załączeniu przesyłam stanowisko członków Grupy B-8, do której należą: Polska Izba Inżynierów Budownictwa, Izba Architektów RP, Polska Izba Urbanistów, Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa, Stowarzyszenie Architektów Polskich, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Izba Projektowania Budowlanego, Stowarzyszenie Geodetów Polskich i Geodezyjna Izba Gospodarcza, w sprawie likwidacji samorządu zawodowego urbanistów oraz projektu ustawy o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych

Z wyrazami szacunku,

**arch. Krzysztof Ozimek
Sekretarz Generalny SARP**

**Stanowisko członków Grupy B-8
z dnia 29 sierpnia 2013 r.**

**w sprawie
likwidacji samorządu zawodowego urbanistów oraz projektu ustawy o ułatwieniu
dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych**

Przedstawiciele Grupy B-8, skupiającej samorzady, stowarzyszenia i organizacje zawodowo związane z procesami planowania, projektowania i realizacji inwestycji, w trosce o prawidłowe funkcjonowanie systemu planowania, projektowania i realizacji inwestycji, w tym o właściwe przygotowanie absolwentów wyższych uczelni technicznych do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie wyrażają zdecydowany sprzeciw przeciwko:

1. likwidacji samorządu zawodowego urbanistów,
2. znacznemu skróceniu wymiaru praktyki projektowej wymaganej do uzyskania uprawnień budowlanych,
3. wprowadzeniu możliwości zwolnienia z egzaminu na uprawnienia budowlane oraz uznania praktyk studenckich za całość praktyki zawodowej wymaganej do uzyskania uprawnień budowlanych.

Uzasadnienie

1. Funkcjonująca, od ponad dziesięciu lat, ustawa o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów, stworzyła podstawy dla funkcjonowania profesjonalnych grup zawodowych, działających w zintegrowanym systemie procesów inwestycyjnych, opartych o trójczłonowy układ: planowanie

przestrzenne – architektura – inżynieria budowlana. **Wyłączenie z tego systemu ogniwa początkującego proces inwestycyjny, jakim jest zawód urbanisty, oznacza rozpoczęcie niebezpiecznego i społecznie szkodliwego procesu destrukcji całej konstrukcji systemowej – bez wskazania jakichkolwiek rozwiązań zapobiegających negatywnym jego skutkom.**

Zaskakujące jest to, iż tak radykalna zmiana proponowana jest w sytuacji, gdy powołana przez Premiera RP Komisja Kodyfikacyjna ds. Kodeksu budowlanego tworzy zręby nowego systemu, który w sposób kompleksowy i przemyślany powinien określić zasady funkcjonowania procesów lokalizacyjnych i inwestycyjnych oraz usytuowanie i rolę uczestników tych procesów, w tym profesjonalnych środowisk zawodowych.

Zwracamy uwagę, że rozwiązania przyjęte w projekcie ustawy są sprzeczne ze strategicznymi dokumentami rangi krajowej, w tym z przyjętą przez Sejm RP Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, jak i ze standardami europejskimi, m.in. z Europejską Kartą Planowania (Barcelona 2013).

Podkreślamy, że rozwiązania zaproponowane w ustawie, oparte są na błędnej tezie, iż zawód urbanisty nie jest zawodem zaufania publicznego. Tymczasem **zawód urbanisty spełnia wszelkie kryteria kwalifikujące go do rangi zawodu zaufania publicznego, w szczególności:**

- jest bezpośrednio związany zarówno z funkcją publiczną jak i z osobistą relacją przejawiającą się w systemie konsultacji społecznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego, którą to funkcję realizuje w zastępstwie organów administracji publicznej, w warunkach niezbędnego zaufania co do prawidłowego ich wykonywania. Zagwarantowanie projektowania zagospodarowania przestrzeni zgodnie z wymaganiami ładu przestrzennego, ochrony wartości architektonicznych i krajobrazowych, ochrony środowiska, racjonalności struktur osadniczych i sieci infrastruktury, zachowania i utrzymania więzi społecznych jest możliwe tylko wówczas, gdy czynności te wykonują osoby profesjonalnie do tego przygotowane, tj. urbaniści;
- odgrywa znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa lub porządku publicznego, osobistego i bezpieczeństwa obrotu prawnego. Właściwie opracowane dokumenty planistyczne wpływają na całokształt procesów inwestycyjnych, co przekłada się na bezpieczeństwo ludzi, mienia, a także porządek publiczny w sferze ładu przestrzennego i ładu prawnego;
- jego wykonywanie wymaga posiadania szczególnych kwalifikacji, składających się na wysoki stopień merytorycznego przygotowania (profesjonalizmu) osób należących do danej grupy zawodowej, a także odpowiedniego poziomu etycznego, zaś osoby wykonujące zawody zaufania publicznego powinny być poddane odpowiedzialności dyscyplinarnej w ten sposób, by przy wykonywaniu czynności zawodowych uwzględniały nie tylko reguły prawa, ale i deontologii zawodowej.

Proponując zniesienie samorządu zawodowego urbanistów, Projektodawca nie wskazał, w jaki sposób zostanie zapewnione sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu urbanisty. Zniesienie samorządu zawodowego

urbanistów spowoduje zatem dysfunkcję państwa w tym obszarze. Tym samym poważnie zagrożony zostanie interes publiczny.

Ustawodawca, powołując do życia, ustawą z 2000 roku, samorząd zawodowy urbanistów, potwierdził, iż uznaje go za zawód zaufania publicznego i zapewnia szczególną pieczę nad jego wykonywaniem. Działanie ustawodawcy, który „zmienia zdanie” i uchyla wszelkie postanowienia w tym zakresie, stanowiłoby rażącą postać naruszenia zasady zaufania obywatela do państwa.

W związku z powyższym apelujemy o rezygnację z zamiarów deregulacji zawodu urbanisty i likwidacji samorządu zawodowego urbanistów – na rzecz działań konstruktywnych, podejmowanych w sposób kompleksowy, przemyślany i spójny z założeniami rozwiązań systemowych, tworzonych obecnie przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Budowlanego.

2. Ścisła regulacja zawodów architekta i inżyniera budownictwa posiada w Polsce niemal wiekową tradycję, tj. już od 1928 r., czyli od wejścia w życie przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. z 1939 r., Nr 34, poz. 216).

Rzetelne przygotowanie do wykonywania tych zawodów to przede wszystkim wiedza teoretyczna zdobyta na uczelni technicznej oraz doświadczenie zawodowe zdobyte podczas praktyki odbywanej bezpośrednio przy projektowaniu i na budowie.

Tymczasem projekt ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o ułatwianiu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych zawiera propozycję znacznego skrócenia czasu odbywania praktyki zawodowej w zakresie projektowania.

Powyższe, przy jednoczesnym zjawisku redukcji godzinowej zajęć z zakresu przedmiotów zawodowych na uczelniach, w tym także zajęć z zakresu projektowania, stwarza zagrożenie obniżenia poziomu przygotowania architektów i inżynierów budownictwa do samodzielnego wykonywania zawodu.

Zjawisko to jest szczególnie niebezpieczne w odniesieniu do osób uzyskujących uprawnienia do projektowania, które będą wykonywały bardzo odpowiedzialną funkcję projektanta. Pełnienie tej funkcji wymaga innego przygotowania niż dla kierownika budowy, szczególnie w zakresie praktyki zawodowej, która powinna być dłuższa niż praktyka wykonawcza i powinna mieć inny charakter.

W historii nadawania uprawnień budowlanych zawsze przyjmowano, iż przygotowanie do wykonywania funkcji projektanta wymaga odbycia dłuższej praktyki zawodowej. Na projektancie spoczywa bowiem wielka odpowiedzialność za właściwe opracowanie projektu, który podlega późniejszej realizacji. Projektant odpowiada za przyjęte rozwiązania, zastosowane materiały i dokonane obliczenia itd., natomiast kierownik zajmuje się realizacją gotowego projektu.

Zdaniem Przedstawicieli Grupy B-8, zaproponowane rozwiązanie polegające na skróceniu wymiaru praktyki projektowej do roku, zagraża bezpieczeństwu

obiektów budowlanych oraz procesu budowlanego, na straży którego stoją izby samorządu zawodowego. Uprawnienia budowlane będą uzyskiwały bowiem osoby nieprzygotowane, co jest sprzeczne z obowiązującym art. 12 ust. 2 Prawa budowlanego, zgodnie z którym samodzielne funkcje techniczne w budownictwie mogą wykonywać wyłącznie osoby posiadające odpowiednie wykształcenie techniczne i praktykę zawodową, dostosowane do rodzaju, stopnia skomplikowania działalności i innych wymagań związanych z wykonywaną funkcją, stwierdzone decyzją, zwaną uprawnieniami budowlanymi, wydaną przez organ samorządu zawodowego.

3. **Sprzeciw Przedstawicieli Grupy B-8 budzi także propozycja możliwości zwolnienia w całości lub części praktyki zawodowej oraz z egzaminu na uprawnienia budowlane absolwenta studiów wyższych prowadzonych na podstawie umowy zawartej między uczelnią a właściwym organem samorządu zawodowego.**

Przede wszystkim należy podkreślić, iż obowiązek odbycia praktyki zawodowej był immanentną cechą każdego systemu nadawania uprawnień budowlanych obowiązującego od 1928 r. do chwili obecnej. Dlatego też propozycję **zwolnienia z obowiązku odbycia praktyki zawodowej** należy uznać za niewłaściwą i bardzo ryzykowną. Wątpliwości budzą: zakres merytoryczny praktyki studenckiej oraz zasady odbywania i sposób zaliczania takiej praktyki. Zdaniem Przedstawicieli Grupy B-8, **praktyka studencka jest zbyt krótka i wąska przez co nie gwarantuje właściwego przygotowania zawodowego.** Praktyka taka, w opinii Przedstawicieli Grupy B-8, nie odpowiada więc warunkom praktycznego wykonywania zawodu, a nawet może się okazać, iż nie musi być nadzorowana przez osobę z właściwymi uprawnieniami budowlanymi.

Zwolnienie z egzaminu jest również bardzo niebezpieczne, szczególnie w sytuacji zwolnienia jednocześnie w całości lub w części z obowiązku odbycia praktyki zawodowej. Powyższe spowoduje, iż uprawnienia budowlane uzyskają osoby, których wiedza i doświadczenie praktyczne nie zostały w żaden sposób zweryfikowane.

Pamiętać przy tym należy, iż **nadawanie uprawnień budowlanych jest realizacją zadań z zakresu administracji publicznej, których samorząd nie może przekazać na rzecz innych podmiotów.** Są to zadania zlecone przez państwo, za które odpowiedzialność wobec państwa ponosi samorząd zawodowy, który według zapisów projektu ustawy, nie będzie miał jednak realnego wpływu na zbadanie wiedzy kandydata do uprawnień podczas egzaminu.

Konstytucyjnym obowiązkiem samorządów zawodowych zawodów zaufania publicznego jest także sprawowanie pieczy nad wykonywaniem zawodu. W ramach tego obowiązku mieści się m.in. uprawnienie do decydowania o dopuszczeniu do wykonywania zawodu, które przepisami projektu ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. stara się ograniczyć.

Istotne obawy Przedstawicieli Grupy B-8 wynikają dodatkowo z zasady autonomii uczelni wyższych, w związku z którą należy przypuszczać, że samorząd zawodowy będzie miał ograniczony, a nawet znikomy wpływ na sposób prowadzenia zajęć ze studentami oraz na opracowanie programu kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności praktycznych. Natomiast w przypadku braku

porozumienia między uczelnią a samorządem zawodowym proponowany przepis będzie martwy.

Jednocześnie należy podkreślić, że funkcjonująca od 1995 r., tj. od wejścia w życie przepisów ustawy – Prawo budowlane z 1994 r., zasada nadawania uprawnień budowlanych wyłącznie w wyniku pozytywnego zdania egzaminu została przyjęta po negatywnych doświadczeniach obowiązywania przepisów ustawy – Prawo budowlane z 1974 r., które przewidywały nadawanie uprawnień budowlanych bez przeprowadzania egzaminów.

Konkludując, zdaniem Przedstawicieli Grupy B-8, **zapropionowane zmiany w prawie o szkolnictwie wyższym oraz ustawie – Prawo budowlane, z punktu widzenia bezpieczeństwa obiektu budowlanego nie zapewniają prawidłowych procedur związanych z nadawaniem uprawnień budowlanych.** Obecnie warunkiem uzyskania uprawnień budowlanych w każdym przypadku jest pozytywne zdanie egzaminu, którego istotą powinno być sprawdzenie umiejętności praktycznego stosowania posiadanej wiedzy popartej stosowną praktyką zawodową. Nie jest zatem przedmiotem weryfikacji egzaminacyjnej samo posiadanie wiedzy, ani samo odbycie praktyki, ale właśnie umiejętność ich wykorzystania. Doświadczenia akademickie członków organów izby wskazują, iż absolwent nawet najlepiej zorganizowanych studiów takich umiejętności jeszcze nie posiada.

Należy także podkreślić, iż **w skrajnym przypadku, zaproponowany zapis, może powodować powstawanie nacisków ze strony uczelni na podpisywanie umów z samorządami zawodowymi, aby zwalniać absolwentów uczelni z egzaminów.** W konsekwencji powyższe mogłyby doprowadzić do likwidacji egzaminów, ponieważ wszystkie uczelnie, w celu zdobycia studentów, zabiegałyby o podpisywanie takich porozumień zwalniających swoich absolwentów z egzaminów. W takiej sytuacji izby stałyby się jedynie organami rejestrującymi osoby uzyskujące uprawnienia budowlanego, co byłoby sprzeczne z zakresem zadań publicznych, do realizacji których samorzady zostały powołane.

Wobec powyższego, **Przedstawiciele Grupy B-8 do której należą: Polska Izba Inżynierów Budownictwa, Izba Architektów RP, Polska Izba Urbanistów, Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa, Stowarzyszenie Architektów Polskich, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Izba Projektowania Budowlanego, Stowarzyszenie Geodetów Polskich i Geodezyjna Izba Gospodarcza, wyrażają głębokie zaniepokojenie i sprzeciw wobec zasygnalizowanych propozycji zmian legislacyjnych, uznając je za szkodliwe.**

**Mariusz Ścisło, architekt SARP
Prezes Stowarzyszenia Architektów Polskich
Przewodniczący Grupy B-8**